

KÉZIKÖNYV

AZ AUDIT ÉS A GYEREKVÉDELMI IRÁNYELV
ÖNÁLLÓ ELKÉSZÍTÉSÉHEZ

NEMECSEK
PROGRAM

TARTALOM

MI A NEMECSEK PROGRAM CÉLJA?	3
HOGYAN LEHET CSATLAKOZNI A NEMECSEK PROGRAMHOZ?	4
MILYEN LÉPÉSEKBEN KÉSZÜL EL EGY GYEREKVÉDELMI IRÁNYELV?	5
MENNYI IDŐ ALATT KÉSZÜL EL EGY GYERMEKVÉDELMI IRÁNYELV?	5
AZ ELSŐ LÉPÉS - AUDITÁLÁS	6
MIÉRT HASZNOS AZ AUDITÁLÁS?	7
KI VÉGZI EL AZ AUDITÁLÁST?	7
HOGYAN KEZDJÜNK NEKI AZ AUDITÁLÁSNAK?	7
MI FOG TÖRTÉNNI AZ AUDITÁLÁS SORÁN?	8
ELKÉSZÜLTÜNK AZ AUDITÁLÁSSAL, ÉS ÚGY LÁTJUK, HOGY SOK KÉRDÉSRE NINCSEN VÁLASZUNK. EZ AZT JELENTI, HOGY NÁLUNK NINCSENEK "JÓ HELYEN" A GYEREKEK?	8
ELKÉSZÜLTÜNK AZ AUDITÁLÁSSAL. HOGYAN TOVÁBB?	8
A MÁSODIK LÉPÉS - GYEREKVÉDELMI IRÁNYELV ELKÉSZÍTÉSE	9
KI KÉSZÍTI EL A GYEREKVÉDELMI IRÁNYELVET?	10
HOGYAN KEZDJÜNK NEKI A GYEREKVÉDELMI IRÁNYELV KIDOLGOZÁSÁNAK?	10
MINDENNEL ELŐKÉSZÜLTÜNK. HOGYAN VALÓSÍTSUK MEG A GYEREKVÉDELMI IRÁNYELVET?	11
MI LESZ A KÉSZ GYEREKVÉDELMI IRÁNYELVBEN?	12
ELKÉSZÜLTÜNK A GYEREKVÉDELMI IRÁNYELVVEL! EZ AZT JELENTI, HOGY NÁLUNK BIZTONSÁGBAN VANNAK A GYEREKEK?	13

MI A NEMECSEK PROGRAM CÉLJA?

Gyerekként és gyerekekkel foglalkozó szakemberként egyaránt rengeteg kérdés és dilemma merül fel a közösségekben. Hol húzódik a határ csíny és bántalmazás között? Mit tegeyek, ha engem bántanak? Mit tehetek, ha mást bántanak? Mikor és kitől tudok segítséget kérni? Hogyan tudom megelőzni a bántalmazást? Mi a különbség jelzés és árulkodás között? Mi történik, ha jelzek? Hová fordulhatok segítségért? Hogyan működünk együtt biztonságos keretek között? Kiért és meddig vagyok felelős az intézményben? Hogyan járulhatok hozzá a közösség átlátható működéséhez? Milyen közös értékeink és irányelveink vannak az együttműködéshez?

A NEMECSEK Program abban segít, hogy ezekre a kérdésekre a közösségek (iskolák, gyerekekkel foglalkozó egyéb szervezetek) megtalálják a saját válaszaikat.

A NEMECSEK Program célja egy olyan dokumentum (gyermekvédelmi irányelv) létrehozása, amely:

- biztosítja a gyerekek jogainak érvényesülését a szervezetben;
- összefoglalja azokat az elveket és szabályokat, amelyek segítik, hogy mindenki – a gyerekek és a felnőttek egyaránt – biztonságban érezze magát a közösségben;
- átlátható és egyértelmű kereteket nyújt a bántalmazással, kiközösítéssel kapcsolatos esetek megelőzésére, kezelésére és utánkövetésére;
- egyértelműen meghatározza a gyerekekkel foglalkozó felnőttek felelősségi körét.

AHOGY AZ ISKOLA SEM CSAK EGY ÉPÜLET, ÚGY A GYERMEKVÉDELMI IRÁNYELV SEM CSAK EGY DOKUMENTUM, HANEM A GYAKORLATBAN MEGVALÓSULÓ, ÉLŐ, KÖZÖSSÉGI KERETRENDSZER, AMELYBEN EGYÜTTMŰKÖDÜNK.

HOGYAN LEHET CSATLAKOZNI A NEMECSEK PROGRAMHOZ?

A NEMECSEK Programhoz három módon lehet csatlakozni. Az online kurzus bárki számára ingyenesen kínál segítséget az irányelv kidolgozásához. A tanácsadói és partneri együttműködés során különböző mértékű személyes közreműködés keretében támogatjuk a folyamatot, díjazás ellenében.

Az együttműködés lehetséges formái:

- 1** **Önálló audit- és irányelvkészítés online képzés alapján - INGYENES**
 - online tananyag a részt vevő szakemberek, szülők és gyerekek számára a gyermekjogokról, gyerekrészvételről, gyermekvédelmi irányelvről
 - ingyenesen elérhető segédanyagok az önálló auditálás teljes folyamatához letölthető
 - minta gyermekvédelmi irányelvhez – kiindulópont a saját irányelv elkészítéséhez

- 2** **Audit- és irányelvkészítés a Hintalovon Alapítvány tanácsadói közreműködésével - DÍJAZÁSSAL**
 - online tananyag a részt vevő szakemberek, szülők és gyerekek számára gyermekjogokról, gyerekrészvételről, gyermekvédelmi irányelvről
 - ingyenesen elérhető segédanyagok az önálló auditálás teljes folyamatához
 - letölthető minta gyermekvédelmi irányelvhez – kiindulópont a saját irányelv elkészítéséhez
 - 1 alkalmas szakmai konzultációs segítség az auditálás folyamatáról, tartalmáról, a gyermekvédelmi irányelv fontosságáról, alapvető elveiről, fogalmairól és tartalmi elemeiről
 - szakmai tanácsadás 2 alkalommal – javaslatok megfogalmazása az intézmény által elkészített irányelvvel kapcsolatban

- 3** **Audit- és irányelvkészítés a Hintalovon Alapítvánnyal partneri együttműködésben - DÍJAZÁSSAL**
 - online tananyag a szakemberek, szülők és gyerekek számára
 - auditálás – szakmai közreműködés az intézmény dokumentumainak kivizsgálásában, az audit elkészítése, visszajelzés
 - közös irányelvkészítés: szoros együttműködés az intézményre szabott irányelv elkészítésében saját online tananyag összeállítása és átadása a szervezet belső képzésihez
 - utánkövetés – az irányelv bevezetése után személyes találkozó keretében nyújtott monitoring a kérdések tisztázására (1 alkalom)
 - szakmai képzések irányelv, bántalmazás és jelzőrendszer, jelzés témákban

MILYEN LÉPÉSEKBE KÉSZÜL EL EGY GYEREKVÉDELMI IRÁNYELV?

A gyermekvédelmi irányelv elkészítésének 2 lépése van.

Az első az auditálás. Ez annak az áttekintését jelenti, hogy a szervezetnél milyen már meglévő szabályok, folyamatok és gyakorlatok védik a gyerekeket, és mivel lenne még fontos foglalkozni a nagyobb biztonság érdekében.

A második lépés az irányelv kidolgozása. Ez szorosan az auditálásra épül, amiből kiderül, hogy milyen már meglévő válaszai vannak a szervezetnek, illetve melyek azok a kérdések, amelyek még megválaszolásra várnak. Ezeknek a gyűjteménye és összefoglalása alkotja majd a szervezet saját gyermekvédelmi irányelvének a gerincét.

MENNYI IDŐ ALATT KÉSZÜL EL EGY GYEREKVÉDELMI IRÁNYELV?

Ez alapvetően attól függ, hogy mennyi időt és kapacitást tudnak rá szánni. Ismerve a gyerekekkel foglalkozó szervezetek „pörgős” mindennapjait, körülbelül 1 évnek elegendőnek kell lennie arra, hogy egy igazán alapos gyermekvédelmi irányelvet tudjanak elkészíteni.

AZ ELSŐ LÉPÉS - AUDITÁLÁS

Az auditálás a gyermekvédelmi irányelv elkészítésének első lépése. Azt jelenti, hogy megnézzük, saját szervezetünkénél mennyire biztosított a gyerekek védelme és a jogaik érvényesülése.

Az auditálás során arra keressük a választ, hogy:

- a különböző dokumentumokban (pl. Alapító okirat, SZMSZ, Házirend, Magatartási kódex) milyen szabályok és eljárások védik a gyerekeket;
- ezek mennyire hatékonyak és mennyire érvényesülnek a gyakorlatban;
- melyek azok a kérdések, területek, amelyeket érdemes továbbgondolni és pontosítani a gyerekek védelme érdekében;
- milyen egyéb dolgok védik a gyerekeket, amelyek nincsenek ugyan leírva, de a szervezet mindennapi gyakorlatából egyértelműek – fontos, hogy ezek is bekerüljenek majd a gyermekvédelmi irányelvbe, hiszen a gyerekek, szülők vagy egy új kolléga számára ezek nem ismertek.

MIÉRT HASZNOS AZ AUDITÁLÁS?

Az auditálás eredményére épül a gyermekvédelmi irányelv elkészítése. Az auditálás során kirajzolódik, hogy:

- milyen már meglévő szabályok és eljárások alkalmasak arra, hogy a gyermekvédelmi irányelvbe kerüljenek;
- milyen már meglévő szabályokat és eljárásokat kell pontosítani, végiggondolni, mielőtt a gyermekvédelmi irányelvbe kerülnének;
- milyen új szabályokat és eljárásokat kell kialakítani és rögzíteni a gyermekvédelmi irányelvben.

KI VÉGZI EL AZ AUDITÁLÁST?

Az együttműködés formájától függően elvégezhetik a munkatársakkal, de megkérhetik erre a Hintalovon Alapítvány csapatát is.

HOGYAN KEZDJÜNK NEKI AZ AUDITÁLÁSNAK?

- 1** Az auditálás megkezdése előtt gondolják végig, hogy:
 - pontosan ki(k) vesznek majd részt a folyamatban;
 - ki(k) fogják összetartani, koordinálni az auditálást és a későbbiekben a Gyermekvédelmi Irányelv kidolgozását;
 - bevonják-e, és ha igen, akkor milyen formában, a szervezetükhöz kapcsolódó gyerekeket és szüleiket/törvényes képviselőiket az auditálás és későbbiekben a gyermekvédelmi irányelv kidolgozásának folyamatába.
- 2** Gyűjtsék össze azokat a dokumentumokat, amelyek a szervezetükre vonatkozó szabályokat, eljárásokat, felelősségi köröket rögzítik (pl. Alapító okirat, SZMSZ, Házirend, Magatartási kódex), hiszen alapvetően ezeket kell majd áttekinteni.
- 3** Ismerjék meg az auditálás szempontjait. Ez a szempontrendszer nemzetközi ajánlások alapján készült, de természetesen nincs kőbe vésve: szervezetük tevékenységéből adódóan más területeket is érdemes lehet beemlíteni és végiggondolni azért, hogy az auditálás után egy mindenre kiterjedő, saját gyermekvédelmi irányelvet tudjanak készíteni. Az auditálás eredményének rögzítését és áttekinthető kezelését segíti ez a táblázat.

MI FOG TÖRTÉNNI AZ AUDITÁLÁS SORÁN?

Az auditálás azt jelenti, hogy egy meghatározott szempontrendszeren keresztül lehet ránézni és megismerni a szervezetet. Ennek két része van. Egyrészt azt kell megvizsgálni, hogy a különböző dokumentumokban (Alapító okirat, SZMSZ, Házirend stb.) milyen írott válaszok vannak a felmerülő kérdésekre. Másrészt meg kell nézni azt is, hogy a gyakorlatban mik védik a gyerekek biztonságát és jogait: mennyire működnek hatékonyan az írott válaszok, és milyen íratlan szokások, gyakorlatok és eljárások működnek a szervezetben.

Az auditálás során:

- át kell nézni és a megismert szempontrendszer alapján elemezni kell az összegyűjtött dokumentumokat;
- a gyakorlat minél pontosabb megismerése érdekében beszélgetni kell a szervezethez kapcsolódó gyerekekkel és munkatársakkal.

Az auditálás során célszerű átlátható jegyzeteket készíteni, az eredményeket pedig minél alaposabban leírni (ezt segíti a korábban megismert táblázat), hiszen ez nagyban megkönnyíti a gyermekvédelmi irányelv elkészítését.

ELKÉSZÜLTÜNK AZ AUDITÁLÁSSAL, ÉS ÚGY LÁTJUK, HOGY SOK KÉRDÉSRE NINCSEN VÁLASZUNK. EZ AZT JELENTI, HOGY NÁLUNK NINCSENEK "JÓ HELYEN" A GYEREKEK?

Az, hogy most úgy tűnik, a szervezetüknek több dologra nincsen kiforrott, írott válasza, nem azt jelenti, hogy ott nem lehetnek „jól” a gyerekek, vagy nincsenek tiszteletben tartva a jogaik.

A biztonság és a gyerekjogok garanciájának szempontjából ugyanakkor fontos, hogy mindenki számára könnyen hozzáférhető és érthető módon legyenek összefoglalva a közösség működését keretező szabályok, felelőségek és folyamatok – ezt a célt szolgálja egy gyermekvédelmi irányelv. Minél egyértelműbbek és átláthatóbbak azok a szabályok és folyamatok, amelyek a gyerekek jóllétét és védelmét segítik, annál biztonságosabb számukra az a közösség, amelyben vannak.

ELKÉSZÜLTÜNK AZ AUDITÁLÁSSAL. HOGYAN TOVÁBB?

Óriási lépést tettek meg! Az, hogy elkészültek az auditálással, azt jelenti, hogy áttekintették azokat a kérdéseket, amelyekre egy gyermekvédelmi irányelvnek feltétlenül ki kell terjednie – látják, hogy ezeken a területeken milyen működő válaszaik vannak, és mik azok a dolgok, amelyeket még át kell gondolniuk. Egyetlen lépés van csak hátra: el kell készíteniük a saját szervezetükre szabott gyermekvédelmi irányelvüket.

**A MÁSODIK LÉPÉS -
GYEREKVÉDELMI IRÁNYELV
ELKÉSZÍTÉSE**

NEMECSEK
PROGRAM

KI KÉSZÍTI EL A GYERMEKVÉDELMI IRÁNYELVET?

A gyermekvédelmi irányelv akkor igazán hasznos, ha az adott szervezetre van szabva: tükrözi az elköteleződését, értékrendszerét, és jól illeszkedik a gyakorlati működéséhez, mindennapjaihoz. Ezért az Önök szerepe a legfontosabb, de az együttműködés formájától függően más-más mélységben a Hintalovon Alapítvány csapata is segítséget tud nyújtani az irányelv elkészítésében.

Ami biztos: a gyermekvédelmi irányelv akkor lesz igazán a közösséggé, ha abban mindenkinek a szempontjai érvényesülnek, ha a gyerekek és a felnőttek valóban együtt gondolkodtak és egyeztettek a készítése során.

HOGYAN KEZDJÜNK NEKI A GYERMEKVÉDELMI IRÁNYELV KIDOLGOZÁSÁNAK?

A gyermekvédelmi irányelv kidolgozása előtt:

- 1** Gyűjtsék össze az auditálás során szerzett tapasztalataikat – ezt segíti az áttekintő táblázat, amelyet készítettünk.
- 2** Gondolják át, hogy pontosan ki(k) vesznek majd részt a folyamatban, ki(k) fogják összetartani, koordinálni a gyermekvédelmi irányelv kidolgozását.
- 3** Gondolják át, hogy bevonják-e, és ha igen, akkor milyen formában, a szervezetükhöz kapcsolódó gyerekeket és szüleiket/törvényes képviselőiket a gyermekvédelmi irányelv kidolgozásának a folyamatába.
- 4** Ismerjék meg a gyermekvédelmi irányelv mintáját amire támaszkodni tudnak. Természetesen ennek a felépítését és a tartalmát nyugodtan módosíthatják: olyan gyermekvédelmi irányelvet készítsenek, amelyről úgy érzik, hogy olyan kereteket tud nyújtani, amelyben a közösségük minden tagja jól és biztonságban érzi magát.

MINDENNEL ELŐKÉSZÜLTÜNK. HOGYAN VALÓSÍTSUK MEG A GYEREKVÉDELMI IRÁNYELVET?

A gyermekvédelmi irányelv egy, a gyakorlatban is érvényesülő dokumentum, amely azokat a szabályokat tartalmazza, amelyek a gyerekek jóllétét és biztonságát segítik, egyúttal iránymutatóként szolgálnak a felnőttek számára. Ezeknek a szabályoknak egy része jogszabályok által meghatározott, másik része azonban a szervezetet működésétől és tevékenységétől, valamint a közösség tagjaitól függ. Ahhoz, hogy a gyerekek és a felnőttek tudása, tapasztalatai és igényei minél inkább megjelenjenek az irányelvben, fontos, hogy sok beszélgetés, egyeztetés, közös gondolkodás előzze meg az elkészülését.

A gyermekvédelmi irányelv kidolgozásakor arra kell törekedni, hogy azt a közösség minden tagja sajátjának érezze, amelyben a gyerekek és a felnőttek szempontjai is megjelennek – így válhat alkalmassá arra, hogy mindenki számára elfogadható és átlátható kereteket biztosítson.

A korábban megismert gyermekvédelmiirányelv-minta jó kiindulópontot biztosíthat ehhez a folyamathoz: tartalmazza a fő tartalmi egységek magyarázatát, megválaszolandó kérdéseket és a vonatkozó jogszabályi előírásokat.

MI LESZ A KÉSZ GYEREKVÉDELMI IRÁNYELVBEN?

A gyermekvédelmi irányelv felépítése az adott szervezet működésétől függ. A nemzetközi ajánlásokra épülő gyermekvédelmi irányelv mintája jó kiindulópont lehet ahhoz, hogy elkészítsék saját irányelvüket.

Az irányelv részei:

- 1 Bevezető: A szervezet rövid bemutatása. A gyermekvédelmi irányelv feladatának, alapelveinek és alapvető értékeinek kifejtése.
- 2 Felelősség: Kit véd a szervezet? Azoknak a gyerekeknek és fiatal felnőtteknek a behatárolása, akikre a szervezet kiterjeszti a védelmét.
- 3 Felelősség: Mitől véd a szervezet? A bántalmazás, veszélyeztetés fogalmai, valamint egyéb olyan dolgok felsorolása és kifejtése, amelyekkel szemben a szervezet védelmet szeretne biztosítani.
- 4 Felelősség: Mikor és hol véd a szervezet? Azoknak a helyszíneknek, programoknak és – akár online – felületeknek a felsorolása, amelyekre nézve a szervezet kiterjeszti a védelmét.
- 5 Garanciák: Hogyan véd a szervezet? Azoknak a gyakorlati szabályoknak az összegyűjtése, amelyek azt garantálják, hogy a gyerekek biztonságban legyenek a szervezetnél, a jogukat mindenki ismerje és elismerje a közösségben. Ide tartozik pl. a gyerekek védelmével kapcsolatos felelősségi körök meghatározása, a jelzési kötelezettségek és az esetkezelés során érvényesítendő szempontok áttekintése.
- 6 Az irányelv bevezetése és felülvizsgálata annak a kifejtése, hogy az irányelv hogyan, milyen lépések után ültetődik át a gyakorlatba, és miként marad mindig naprakész.
- 7 Jogszabályok: Azoknak a jogszabályoknak, nemzetközi egyezményeknek és egyéb szakmai ajánlásoknak, protokolloknak a felsorolása, amelyek fontosak a gyerekek védelme és biztonsága szempontjából.
- 8 Mellékletek
 - Magatartási kódex
 - Gyermekvédelmi bejelentő lap
 - Iránymutatás a gyerekekkel való kommunikációhoz

ELKÉSZÜLTÜNK A GYEREKVÉDELMI IRÁNYELVVEL! EZ AZT JELENTI, HOGY NÁLUNK BIZTONSÁGBAN VANNAK A GYEREKEK?

Hatalmas és nagyon fontos utat jártak be! Az auditálás és a gyermekvédelmi irányelv kidolgozása nagy munkát, rengeteg közös gondolkodást jelent. Azonban önmagában az, hogy létezik egy ilyen dokumentum, nem garantálja a gyerekek biztonságát és a bántalmazással összefüggő esetek hatékony kezelését. Ha az irányelv egy fiókban porosodó irat, akkor semmi értelme nincs. A gyermekvédelmi irányelv akkor tud valódi segítséget nyújtani a mindennapokban és a nehéz helyzetekben, ha egy élő keretté válik. Ennek két biztosítéka van. Az egyik az, hogy mindenki ismerje és kövesse a benne leírtakat. A másik pedig az, hogy mindig legyen naprakész: időről időre meg kell nézni, hogy a gyakorlatban mennyire nyújt valódi védelmet és segítséget. A gyermekvédelmi irányelv tartalma nincs kőbe vésve: lehet rajta változtatni, ha a közösség szükségét érzi. Ugyanakkor fontos, hogy a változással mindenki legyen tisztában.

AHOGY AZ ISKOLA SEM CSAK EGY ÉPÜLET, ÚGY A GYEREKVÉDELMI IRÁNYELV SEM CSAK EGY DOKUMENTUM, HANEM A GYAKORLATBAN MEGVALÓSULÓ, ÉLŐ, KÖZÖSSÉGI KERETRENDSZER, AMELYBEN EGYÜTTMŰKÖDÜNK.

#aziskolaibántalmazásmegelőzhető
<https://hintalovon.hu/nemecsek>

NEMECSEK Program

NEMECSEK
PROGRAM

